

3. Корінев В.Л. Аналіз ціноутворюючих чинників// Актуальні проблеми економіки. – 2004, № 10. – С. 101-107.

4. Марцин В.С. Ціна як важіль впливу на розвиток економіки// Фінанси України – 2001, № 4. – С. 9-14.

5. Павлишенко М.М. Модифікація вартості товару// Економіка України. – 2001, № 7. – С. 57-68.

УДК 658.0 *Асист. С.М. Лихолат; студ. Н.М. Майданська – Львівська КА*

МІСЦЕ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Визначено місце стратегічного управління в господарській діяльності підприємств і можливості його реалізації на макро- та мікрорівнях. Визначено проблеми управління прибутком та персоналом підприємства.

Ключові слова: Економічні процеси, господарська діяльність, стратегічне управління, прибуток, персонал.

Assist. S.M. Lykholat; stud. N.M. Maydans'ka – Commercial Academy of L'viv

Place of strategic management in activity of enterprises

The strategically management' place in the economic activity of enterprise and possibilities of it realization on macro- and microlevels are determined. The managerial problems of profit and personal are determined.

Keywords: Economic processes, economic activity, strategic management, income, personnel.

В умовах переходу України до ринкової економіки, помітні позитивні зрушення в напрямку перетворення економічних процесів на підприємствах. Саме становленням постіндустріального суспільства пояснюється жорстка боротьба підприємств за кращі умови виробництва та реалізації своїх товарів і послуг на ринку. На перший план виходить поінформованість суб'єктів економічних відносин та різноманітність нетрадиційних методів ведення господарства.

Господарська діяльність не може ефективно здійснюватись, не взаємодіючи із зовнішнім середовищем, до якого входять держава, інституції, споживачі та конкуренти. Адже саме стратегічне управління може забезпечити адаптування підприємства до постійно змінюваних умов зовнішнього середовища. Актуальність даного питання підтверджують дослідницькі роботи Б. М. Мізюка, котрий сформулював п'ять особливостей ситуаційного підходу, що мають враховуватись при здійсненні підпроцесів стратегічного управління [4], С. Баранцевої – дослідника стратегічного управління прибутком [1], професорів В. Колпакова і О. Анісімова [3], які визначили вимоги до управління стратега та інших учених.

Таким чином, виникає питання сутності стратегічного управління. Необхідно зазначити, що воно не являє собою таку ж функцію бізнесу, як виробництво, маркетинг, фінанси, управління персоналом. Це – поліфункціональна діяльність менеджменту організації, ознакою якої є невизначеність у вирішенні конкретних проблем [3, с. 9].

Проблеми втілення у життя стратегічного управління можна розглядати як на макро-, так і на мікрорівнях через їх істотну відмінність. На макрорівні проблеми його впровадження пов'язані з недосконалістю банківської, фондової, законодавчої, податкової систем, які не визначають конкретних прав і обов'язків у певних ситуаціях, що неодмінно виникають при веденні господарської діяльності. Водночас ці системи спричинили відсутність сформованого діючого середовища, у якому на високому рівні забезпечувалась би легальна конкуренція. На мікрорівні виступають проблемами: цілковита відсутність чи недоступність потрібної інформації, низько кваліфіковані кадри та орієнтація керівників на інтуїтивні, а не наперед обґрунтовані рішення. Така орієнтація сприяє плануванню діяльності, виходячи зі сталості зовнішніх умов та обмеженого аналізу внутрішніх можливостей і потенціалу підприємства. Не враховуючи зміну у внутрішньому і зовнішньому середовищах підприємствам часто не під силу доводити свої плани до кінця.

Саме з метою адаптування підприємства і покращення його становища на ринку, потрібно запровадити стратегічне планування, що включатиме комп'ютерну систему, яка простежувала б усі зміни, здатні вплинути на підприємство, створення спеціального відділу, який проводитиме стратегічний аналіз та розроблятиме цілі і стратегії на основі ситуаційного підходу.

Ситуаційний підхід є універсальним у плані врахування як особливостей, що склалися на певний момент часу, так і до тих, що можуть змінюватися у певному інтервалі часу [5, с. 35].

Оскільки основною метою створення та існування підприємства є одержання прибутку, то проблема управління прибутком підприємства набуває усе більшого значення, адже саме в ньому концентрується ефективність усієї господарської діяльності кожного підприємства. Крім того, прибуток є основним власним фінансовим джерелом, що забезпечує розвиток підприємства на принципах самофінансування. Планування прибутку являє собою процес розроблення системи заходів щодо забезпечення її формування в необхідному обсязі й ефективне використання відповідно до задач розвитку підприємства в майбутньому періоді [1, с. 83].

Тактика стратегічного управління прибутком має враховувати джерела формування прибутку, його можливий показник. Вона має включати альтернативні шляхи його доцільного використання. Зазначимо, що особливу увагу треба приділити так званому внутрішньому плануванню, яке відповідає принципу гнучкості, що дасть змогу навіть при негативних впливах зберегти свою чи зайняти іншу економічну нішу, не зазнавши при цьому великих, чи непоправних втрат.

Не менш важливим є питання стратегічного управління персоналом, адже успішне управління підприємством забезпечується саме правильними і вчасними рішеннями. На жаль, в Україні ще дуже повільно впроваджується концепція маркетингу як основний підхід в управлінні персоналом. Тут потрібно виокремити дослідження О. Воробйової щодо даної проблеми на підприємствах Донецька, де 95 % опитаних керівників підприємств розробляють плани з трудових ресурсів на термін від 1 до 3 місяців і тільки 5 % планують

роботу з персоналом на рік та проводять оцінку ступеня забезпеченості трудовими ресурсами. Тридцять п'ять відсотків респондентів проводять на своїх підприємствах роботу з підготовки і підвищення кваліфікації кадрів, а оцінку стратегічного потенціалу підприємства персоналу керівники не проводять взагалі [2, с. 36].

Безумовно, персонал підприємства має володіти певною кваліфікацією та професійними здібностями, але до стратега висуваються ще й окремі, додаткові вимоги: він повинен не тільки вміти абстрактно і стратегічно мислити, доступно подавати свою ідею підлеглим працівникам в усіх нюансах, а й відзначатися культурою мислення взагалі та рефлексивного мислення зокрема.

Отже, стратегічне управління підприємством є надзвичайно ефективною методикою управління діяльністю підприємства. Звичайно ж, в Україні є великі перешкоди щодо його втілення у життя, що, на нашу думку, пов'язано з низькою популяризацією цієї специфічної функції бізнесу. База для впровадження цього різновиду управління господарською діяльністю є, водночас українські підприємства можуть заручитися уже набутим досвідом підприємств економічно розвинених держав, таких як США, Японія та ін.

Зважаючи на те, що підприємства часто мають проблеми з адаптуванням до змінних умов зовнішнього середовища необхідно якнайшвидше запровадити систему стратегічного управління, що не тільки допоможе у розв'язанні окремої проблеми, а й посприє підвищенню ефективності його господарської діяльності.

Література

1. Баранцева С. Стратегія управління прибутком як регулятор діяльності підприємства// Торгівля і ринок України. – 2002, вип. 14, т. 2. – С. 80-84.
2. Воробйова О. Проблеми стратегічного потенціалу персоналу торговельних підприємств// Торгівля і ринок України. – 1999, вип. 8, т. 2. – С. 33-39.
3. Ігнат'єва І.А. Методологічні аспекти управління стратегічним потенціалом підприємства// Проблеми науки. – 2005, № 1. – С. 8-12.
4. Колпаков В., Анисимов О. Стратегия развития: факторы, достижения и поражения// Персонал. – 2004, № 2. – С. 66-70.
5. Мізюк Б.М. Особливості стратегічного управління підприємством// Фінанси України. – 2002, № 12. – С. 31-36.

УДК 334.78

Аспірант Н.Й.Олексів¹ – Львівський НУ ім. Івана Франка

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИХ ОБ'ЄДНАНЬ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Розглядається економічна природа інтеграції промислового та фінансового капіталів у ринкових умовах, подано характеристики основних організаційних форм інтегрованих структур, визначено їх основні цілі та завдання.

¹ Наук. керівник: доц. В.Н. Коваленко, канд. екон. наук – ЛНУ ім. І. Франка